
**Beretning for 2003 om vurdering og anerkendelse af
udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.**

Indhold

1. Resumé.....	3
<i>Om beretningen</i>	<i>3</i>
2. Anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse.....	5
<i>Vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer.....</i>	<i>5</i>
<i>Sager vedrørende ikke-lovregulerede erhverv</i>	<i>6</i>
<i>Sager vedrørende uddannelse</i>	<i>6</i>
<i>Adgang til videre uddannelse</i>	<i>6</i>
<i>Merit.....</i>	<i>7</i>
<i>Generelt om CVUU's vurderinger</i>	<i>8</i>
<i>Ansøgerne</i>	<i>8</i>
<i>De vurderede uddannelser</i>	<i>8</i>
<i>Sagsbehandlingstiden.....</i>	<i>10</i>
<i>Udvikling af procedurer og standarder.....</i>	<i>11</i>
3. Anerkendelse med henblik på lovregulerede erhverv.....	13
<i>De kompetente myndigheders praksis for anerkendelse.....</i>	<i>13</i>
<i>Ansøgninger og afgørelser.....</i>	<i>13</i>
<i>Sagsbehandlingstid</i>	<i>15</i>
<i>Pligtmæssig vurdering</i>	<i>16</i>
<i>Udvikling af procedurer og standarder.....</i>	<i>16</i>
<i>Mod nye og bedre rammer for anerkendelse af EU/EFTA-statsborgere</i>	<i>17</i>
4. Information om anerkendelsesspørgsmål	18

1. Resumé

På anerkendelsesområdet skelnes der overordnet mellem på den ene side anerkendelse, der søges for at få adgang til udøvelse af såkaldte lovregulerede erhverv, dvs. erhverv, hvortil der kræves autorisation eller lignende officiel godkendelse, og på den anden side alle andre former for anerkendelse, dvs. anerkendelse med henblik på udøvelse af ikke-lovregulerede erhverv eller på fortsat uddannelse (det generelle anerkendelsesområde).

Der er i 2003 for første gang sket en indberetning til Undervisningsministeriet, Center for Vurdering af Udenlandske Uddannelser (CVUU) fra de myndigheder, der træffer afgørelse om adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv på grundlag af udenlandske kvalifikationer. Med indberetningen, der sker efter Lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v., er der skabt et vist overblik over ansøgninger og afgørelser på dette område. Myndighederne har i løbet af et år modtaget i alt 1.465 ansøgninger. I samme periode har Sundhedsstyrelsen udstedt 348 varige og 753 midlertidige autorisationer, og de øvrige myndigheder har udstedt 585 afgørelser, hvoraf 84 procent var positive. Der er behov for en yderligere forbedring af overblikket over de kompetente myndigheders praksis, men oplysningerne fra bl.a. indberetningen tyder på, at behandlingen af ansøgninger på det lovregulerede område generelt fungerer tilfredsstillende, og at der er sket fremskridt i forenklingen af procedurer for anerkendelse af udenlandske kvalifikationer på det lovregulerede område.

Uden for det lovregulerede område viser tallene for 2003, at stadig flere får vurderet deres udenlandske uddannelseskvalifikationer i CVUU. 1.190 personer fik i 2003 en vurdering i CVUU, hvilket er 27 procent flere end året før. Ud over den forøgede vurderingsvirksomhed er der sket fremskridt i udviklingen af standarder for vurdering, bl.a. gennem de faglige råd og de internationale, ikke mindst nordiske, netværk på området. Disse standarder formidles for at sikre vurderinger af høj kvalitet og for efterhånden at reducere behovet for konkrete vurderingssager.

Vurderingerne fra CVUU anvendes især med henblik på anerkendelse på det danske arbejdsmarked, men også i stigende omfang i forbindelse med optagelse på en dansk uddannelse. Vurderinger fra CVUU er bindende i forhold til uddannelsesinstitutioners afgørelser om optagelse, hvorimod afgørelser om merit for udenlandske uddannelseskvalifikationer alene træffes af den enkelte uddannelsesinstitution. Personer, der ansøger om merit på baggrund af udenlandske kvalifikationer, har dog fået mulighed for at klage over afgørelsen til et særligt klagenævn, Kvalifikationsnævnet. Kvalifikationsnævnet har hidtil kun modtaget få klager, hvilket umiddelbart er opmuntrende. Udviklingen følges dog med særlig opmærksomhed på, om uddannelsesinstitutionerne giver meritansøgerne den fornødne klagevejledning, og at det lave antal klager ikke er udtryk for manglende kendskab til klageadgangen.

De oplysninger, der er samlet i denne beretning, er udtryk for, at der i disse år gradvist opbygges en viden og et overblik med hensyn til praksis inden for vurdering og anerkendelse af udenlandske kvalifikationer. Det forbedrer grundlaget for det fortsatte arbejde med at lette adgangen til vurdering og anerkendelse af udenlandske kvalifikationer, uanset hvor og ad hvilken vej de er opnået.

Om beretningen

Efter Lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. afgiver undervisningsministeren ved årets slutning en beretning til Folketinget om vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. (jf. lovbekendtgørelse nr. 74 af 24. januar 2003).

I kapitel 2 behandles det generelle anerkendelsesområde, dvs. anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse, mens anerkendelsen på det lovregulerede område behandles i kapitel 3. I hvert kapitel gøres der dels statistisk rede for, hvilken brug der gøres af ordningen, dels beskrives den kvalitative udvikling med vægt på, hvordan adgangen til rimelig anerkendelse løbende søges forbedret. Desuden omtales indsatsen for at tilvejebringe den nødvendige information med henblik på anerkendelsen.

2. Anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse

Vurdering af udenlandske uddannelses kvalifikationer

På det generelle anerkendelsesområde – området for anerkendelse med henblik på udøvelse af ikke-lovregulerede erhverv og fortsat uddannelse – udstedte CVUU i 2003 det hidtil højeste antal vurderinger: 1.282 vurderinger eller 29,6 procent flere end året før. Disse vurderinger omfattede 1.190 personer eller 26,6 procent flere end året før.¹ Behandlingen af vurderingsansøgninger fremgår af tabel 1 nedenfor.

Tabel 1: CVUU's behandling af vurderingsansøgninger (sager afsluttet 2001-2003)

Status for afsluttede sager	2001	2002	2003	Ændring seneste år	
Vurdering afsluttet	791	989	1.282	293	29,6%
Besvaret ved information/vejledning	0	23	60	37	160,9%
Videresendt eller henvist	170	104	27	-77	-74,0%
Behandling afvist	37	40	18	-22	-55,0%
Ansøgning trukket tilbage	–	–	3	3	–
Henvist til vurdering under GVV	–	2	1	-1	-50,0%
I alt afsluttet	998	1.158	1.391	233	20,1%

CVUU modtog 1.427 ansøgninger om vurdering i 2003, omtrent det samme antal som i 2002 (+0,4 pct.). Når mængden af gennemførte vurderingssager steg, skyldes det for det første, at relativt mange sager var overført fra andet halvår 2002 og blev afsluttet i 2003. For det andet skyldes stigningen, at der kom flere reelle vurderingsansøgninger, dvs. ansøgninger, der kunne imødekommes med en vurdering, og færre, der faldt uden for CVUU's område. Det har tilsyneladende været muligt at sikre en sådan grad af information om ansøgningsprocedurer, at kun få har indsendt en ansøgning, der måtte videresendes, henvises eller afvises.²

Efter etableringen af CVUU i 2000 er antallet af vurderinger steget til et niveau, der ligger betydeligt over det niveau, der var, før centret blev etableret. CVUU har i 2003 gennemført cirka ti gange så mange vurderinger, som der i 1998 blev gennemført af Rektorkollegiets Sekretariat, der dengang stod for

¹ I tilfælde, hvor en ansøger forelægger flere, ikke sammenhængende uddannelser til vurdering, foretages der en vurdering af hver enkelt. I sådanne tilfælde registreres der derfor flere vurderingssager for samme uddannelsesindehaver.

² Ansøgninger, der må videresendes eller henvises, har typisk drejet sig om personer fra et land uden for EU/EFTA, der ønsker tilladelse til at udøve et lovreguleret erhverv. Her skal ansøgeren efter de hidtidige regler henvende sig direkte til den myndighed, der har ansvaret for det pågældende erhverv.

vurderingen af udenlandske uddannelseskvalifikationer.³ Tallene er dog ikke direkte sammenlignelige, idet Rektorkollegiets vurderingstilbud begrænsede sig til videregående uddannelser, mens CVUU vurderer uddannelser på alle niveauer i uddannelsessystemet.

Sager vedrørende ikke-lovregulerede erhverv

De fleste af CVUU's vurderinger på det generelle anerkendelsesområde – 76,3 procent i 2003 – gives med henblik på jobsøgning og andre formål, der knytter sig til beskæftigelse inden for ikke-lovregulerede erhverv. Antalsmæssigt er der tale om en mindre stigning (5,5 pct.) fra 2002 til 2003. Disse vurderinger anvendes hovedsagelig som vejledende information til hjælp for de jobsøgende og for arbejdsgiverne, som i forbindelse med ansættelse træffer den egentlige beslutning om anerkendelse af uddannelseskvalifikationer.

Jobsøgning var det primære formål i knap to tredjedele af sagerne på det generelle område (65 pct.). En mindre del af vurderingerne blev indhentet med henblik på a-kasemedlemskab (4,5 pct.), idet CVUU's vurdering af uddannelsesniveaut er bindende, når a-kasserne træffer afgørelse om optagelse. I andre 5,1 pct. af sagerne skete vurderingen primært til brug for en overenskomstmæssig indplacering.

Foruden den enkelte med udenlandske uddannelseskvalifikationer kan også arbejdsgiveren indhente en vurdering til brug for sine afgørelser om ansættelse. Det har dog hidtil forholdsvis sjældent været en arbejdsgiver, der har sendt papirerne ind (4,9 procent af vurderingerne i 2003) – og da næsten altid en offentlig arbejdsgiver. Det offentliges brug af vurderingerne skal især ses på baggrund af, at CVUU's vurdering af uddannelsesniveaut lægges til grund, når en udenlandsk uddannet akademiker efter ansættelse i staten skal indplaceres efter AC-overenskomsten. Desuden har vurderingen en bindende virkning, når en myndighed skal tage stilling til, om en ansøger har det uddannelsesniveau, der kræves ved ansættelse i en given stilling.

Med hensyn til det private erhvervsliv, er det givet, at en del virksomheder, ikke mindst de, der rekrutterer medarbejdere i udlandet, selv har ekspertisen til at bedømme de udenlandske uddannelseskvalifikationer. Andre virksomheder kan derimod have behov for en vurdering eller anden vejledning for at få belyst en jobansøgers kvalifikationer. Derfor udsendte CVUU i slutningen af 2003 et postkort til over 5.000 private virksomheder samt arbejdsgiverforeningers blade, med opfordringen: "Spørg – det er gratis." Med postkortet blev arbejdsgiverne gjort opmærksomme på muligheden for at få bistand af CVUU som videnscenter.

Sager vedrørende uddannelse

Adgang til videre uddannelse

I 2003 har markant flere end tidligere fået en vurdering med videre uddannelse som hovedsigte. Det gælder for 22,3 pct. af vurderingerne på det generelle anerkendelsesområde i 2003 mod knap 4 pct. året før. Af disse rekvireres ca. en tredjedel af vurderingerne med henblik på optagelse på en specifik uddannelse. CVUU's vurdering af et uddannelsesniveau er bindende for en uddannelsesinstitutions afgørelse om optagelse.

³ Rektorkollegiets Sekretariat foretog ifølge sin egen statistik 122 niveauvurderinger i 1998. Tallet omfatter dog ikke de ansøgninger, der måtte være indkommet før 1998. Kilde: *Beretning fra arbejdsgruppen om etablering af et center for vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer*, Undervisningsministeriet, marts 1999.

Også uddannelsesinstitutionerne har ret til at indhente en vurdering fra CVUU til brug for deres behandling af optagelsesansøgninger. I praksis foregår det dog ofte ved, at de beder de enkelte ansøgere om at indhente en vurdering hos centret. CVUU besvarer desuden telefoniske henvendelser fra uddannelsesinstitutionerne, i 2003 cirka 200.

CVUU forsøger så vidt muligt at stille information om vurderingsstandarder til rådighed for uddannelsesinstitutioner og ansøgere, således at der ikke nødvendigvis er behov for at indhente en konkret vurdering fra centret. CVUU informerer i stigende omfang om udenlandske adgangsgivende eksaminer ved hjælp af internet. På www.cvu.dk har man siden 2003 kunnet slå op under forskellige lande og se, hvad der kræves for at have et generelt adgangsgivende niveau til videregående uddannelse i Danmark. Denne vurderingsoversigt udbygges løbende og omfattede ved udgangen af 2003 34 lande. For at lancere dette informationstilbud afholdt CVUU i 2003 et møde for studieadministrative medarbejdere ved de videregående uddannelser.

Samtidig har CVUU sammen med partnere i de syv andre nordiske og baltiske lande i 2003 udarbejdet en fælles internetbaseret håndbog om adgangsgivende eksaminer: *Baltic-Nordic Admission Manual*. Håndbogen, der findes på adressen www.baltnord.net, har for det første til formål at fremme den gensidige anerkendelse af grundskoleforløb og adgangsgivende ungdomsuddannelser. For det andet skal håndbogen gøre det lettere for de potentielle ansøgere at få information om adgangsregler og optagelsesforhold i de otte lande. Håndbogen er udarbejdet med støtte fra Nordisk Ministerråd.

Merit

Når der søges om merit, træffer uddannelsesinstitutionerne selv afgørelsen, eventuelt med støtte i en vejledende vurdering fra CVUU. For meritafgørelser vedrørende udenlandske uddannelseskvalifikationer findes der en klagemulighed i kraft af Kvalifikationsnævnet, der blev oprettet i november 2002.⁴ Nævnet omfatter en formand og 127 ad hoc sagkyndige inden for de uddannelsesområder, der hører under Undervisningsministeriet, Videnskabsministeriet og Kulturministeriet. I hver enkelt klagesag består nævnet af formanden og to sagkyndige inden for det konkrete fagområde, som meritafgørelsen vedrører.

I 2003 har nævnet behandlet 11 sager. Heraf blev 2 klager imødekommet, 2 blev ikke imødekommet, 1 afventer afgørelse, mens 6 sager blev afvist. Årsagen til, at en sag blev afvist, var typisk, at klageren ikke havde søgt optagelse eller var optaget på det studie, meritafgørelsen vedrørte, og derfor ikke opfyldte betingelserne for at kunne klage. Kvalifikationsnævnet søger så vidt muligt at udføre sin virksomhed i en dialog med uddannelsesinstitutionerne.

Når det nye klagensævn hidtil kun har modtaget få klager, er det umiddelbart opmuntrende. Opmærksomheden er dog rettet på, om det lave antal klager bragt for nævnet kan skyldes manglende oplysning om muligheden for at klage. Derfor udsendte CVUU i oktober 2003 en informationsfolder og et brev fra Kvalifikationsnævnet til de videregående uddannelsesinstitutioner. Kvalifikationsnævnet bad i denne forbindelse institutionerne om at sikre, at ansøgere med udenlandske uddannelseskvalifikationer får tilstrækkelig information om klageadgangen. Udviklingen vil fortsat blive fulgt nøje.

⁴ I henhold til bekendtgørelse nr. 547 af 1. juli 2002.

Generelt om CVUU's vurderinger

Ansøgerne

På det generelle anerkendelsesområde er det oftest den enkelte indehaver af udenlandske uddannelseskvalifikationer, der anmoder CVUU om en vurdering. Det gælder for 73 procent af vurderingerne. Når vurderingen indhentes af en anden end uddannelsesindehaveren selv, er det især kommunerne som led i deres sagsbehandling (12,9 procent). Efter integrationslovgivningen skal kommunerne i fornødent omfang inddrage CVUU i forbindelse med udarbejdelse af individuelle kontrakter for personer omfattet af integrationsloven.⁵

Uddannelsesindehaverne er i de fleste tilfælde udenlandske statsborgere. Danske statsborgere udgjorde i 2003 ca. 15 procent af dem, hvis uddannelser blev vurderet i CVUU, EU/EFTA-borgere ca. 17 procent, og statsborgere i tredjelande ca. 68 procent. Ansøgerne kommer ofte fra europæiske lande uden for det nuværende EU/EFTA-område (ca. 27 procent) og fra Asien (22,5 procent).

De vurderede uddannelser

Uddannelser fra ikke-vestlige lande tegnede sig for ca. 60 procent af vurderingerne på det generelle anerkendelsesområde i 2003. Som det fremgår af tabel 2 nedenfor, vedrører vurderingerne oftest uddannelser fra Central- og Østeuropa (Europa uden for EU/EØS), EU/EØS-landene og Asien. Dette billede er omtrent det samme som de to foregående år.

Tabel 2: Vurderinger efter den seneste uddannelseskvalifikations oprindelsesregion

Region	2001 Pct.	2002 Pct.	2003 Pct.	2003 Antal
Europa i øvrigt	29,5%	37,3%	34,5%	442
EU/EØS	29,3%	24,6%	26,5%	340
Asien	27,3%	25,4%	23,6%	302
Afrika	5,3%	6,2%	6,7%	86
Nordamerika	3,8%	3,0%	4,0%	51
Syd- og Mellemamerika	3,0%	2,2%	3,6%	46
Oceanien	1,4%	1,0%	1,1%	14
Færøerne og Grønland	0,4%	0,2%	0,1%	1
I alt	100%	100%	100%	1.282

Irak er ligesom de tidligere år det hyppigst forekommende uddannelsesland, med 10,3 pct. af vurderingerne. En ud af seks vurderinger (17,4 pct.) vedrørte uddannelser fra lande i det tidligere Sovjetunionen (herunder uddannelser fra Rusland). Året før var denne andel oppe over 20 pct.

⁵ Jf. § 8, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 781 af 16. september 2002 om udarbejdelse af individuelle kontrakter i medfør af lov om integration af udlændinge i Danmark.

Tabel 3: Vurderinger efter den seneste uddannelseskvalifikations oprindelsesland (de 5 hyppigste)

Land	2003 Pct.	2003 Antal
Irak	10,3%	132
Storbritannien	6,9%	89
Rusland	6,9%	89
Tyskland	4,7%	60
Sverige	4,1%	53
<i>Øvrige lande</i>	<i>67%</i>	<i>859</i>
I alt	100%	1.282

Med hensyn til lande, hvorfra der typisk er kommet flygtninge, er Irak ligeledes det vigtigste. Ud over de 10,3 pct. af vurderingerne, der i 2003 vedrørte uddannelser fra Irak, var de tilsvarende tal for de tidligere jugoslaviske republikker 5,5 pct., Iran 2,7 pct. og Afghanistan 1,3 pct. Kun få vurderinger vedrørte Somalia (0,3 pct.).

CVUU angiver i hver vurdering, hvordan uddannelseskvalifikationen kan placeres i forhold til niveauerne i den danske uddannelsesstruktur. På grund af uddannelsessystemernes forskellighed er det i nogle tilfælde nødvendigt at placere den udenlandske uddannelseskvalifikation mellem to danske niveauer eller som svarende til en del af en dansk uddannelse. På denne baggrund viser tabel 4 nedenfor, hvordan vurderingerne omtrentligt fordelte sig på tilnærmede generelle niveauer.

Tabel 4: Vurderinger efter nærmeste generelle uddannelsesniveau

Niveaubetegnelse	2001 Pct.	2002 Pct.	2003 Pct.	2003 Antal
Grundskoleniveau II 7.-10. klasse/årgang	0,1%	0,2%	0,5%	6
Gymnasialt niveau I 10. uddannelsesår	0,8%	1,1%	2,3%	29
Gymnasialt niveau II 11.-12. uddannelsesår	14,6%	21,3%	27,1%	347
Korte videregående uddannelser 13.-14. uddannelsesår	12,8%	10,9%	8,7%	112
Mellemlange videregående uddannelser 15.-16. uddannelsesår	48,7%	37,5%	37,0%	474
Lange videregående uddannelser 17.-18. uddannelsesår	18,9%	25,1%	20,3%	260
Forskerniveau 19.- uddannelsesår	4,2%	3,9%	4,2%	54
I alt	100%	100%	100%	1.282

Antallet af vurderinger er steget for alle niveauer, men især på ungdomsuddannelsesniveaut. De fleste vurderinger – omkring 70 procent – vedrører dog fortsat udenlandske uddannelser, der svarer helt eller delvist til et niveau inden for videregående uddannelse. Vurderingerne viser ofte et niveau svarende til en dansk bacheloruddannelse, nærmere bestemt 34 pct. af alle vurderinger. Niveaut kandidatuddannelse er angivet i 8 pct. af vurderingerne. Denne fordeling i forhold til danske niveauer afspejler det forhold, at bacheloruddannelse i mange lande er den primære erhvervskompetencegivende videregående uddannelse, mens kandidat/master-niveaut ofte retter sig mod et forskeruddannelsesforløb.

Med hensyn til faglig retning ligger de vurderede uddannelser fortsat oftest inden for hovedgrupperne samfunds-, kontor- og handelsuddannelser, industri- og håndværkstekniske uddannelser og humanistiske uddannelser m.v., jf. tabel 5 nedenfor.

Tabel 5: Vurderinger efter faglig hovedgruppe

Faglig hovedgruppe	2001 Pct.	2002 Pct.	2003 Pct.	2003 Antal
Samfunds-, kontor- og handelsuddannelser	27,2%	23,4%	25,1%	322
Industri- og håndværkstekniske uddannelser	23,0%	20,7%	16,5%	212
Humanistiske, religiøse og æstetiske uddannelser	20,8%	17,8%	15,6%	200
Naturvidenskabelige uddannelser	12,9%	12,0%	11,5%	148
Sundhedsuddannelser	4,8%	8,7%	10,5%	135
Ikke erhvervsrettede uddannelser	1,3%	3,3%	7,1%	91
Pædagogiske uddannelser	4,1%	5,8%	6,8%	87
Jordbrugs-, fiskeri- og levnedsmiddeluddannelser	5,7%	8,2%	6,7%	86
Transporttekniske uddannelser	0,3%	—	0,1%	1
I alt	100%	100%	100%	1.282

Sundhedsuddannelser har været genstand for en stadig voksende andel af vurderingerne (10,5 pct.), herunder især SoSu-området (social- og sundhedsassistentuddannelse: 4,6 pct.). Vurderinger af ikke erhvervsrettede uddannelser, hvis andel er vokset til 7 pct., dækker hovedsagelig sager vedrørende studentereksaminer.

Sagsbehandlingstiden

Sagsbehandlingstiden for vurderingssager er den tid, der går fra modtagelsen af de nødvendige oplysninger fra ansøger til afgivelsen af en vurdering. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for en vurdering var i 2003 på 43 dage. Der er tale om en stigning fra 37 dage i 2002 og 30 dage i 2001. Selv om der er gennemført væsentlig flere vurderinger end i 2002, har det altså ikke været muligt at indhente stigningen i mængden af sager til vurdering.

Tabel 6: Vurderinger efter sagsbehandlingstid i måneder

Måneder	2001	2002	2003
Mindre end 1 md.	60,7%	46,3%	29,6%
Over 1 md., mindre end 2 mdr.	27,1%	34,6%	46,1%
Over 2 mdr., mindre end 3 mdr.	8,0%	16,6%	22,9%
Over 3 mdr., mindre end 4 mdr.	3,2%	2,3%	0,9%
Over 4 mdr., mindre end 5 mdr.	1,0%	0,1%	0,3%
Over 5 mdr., mindre end 6 mdr.	0,1%	—	0,1%
Over 6 mdr.	—	0,1%	0,1%
I alt	100%	100%	100%

Ansøgerne er siden august 2002 blevet oplyst om, at sagsbehandlingstiden normalt er mellem en og to måneder. I 2003 holdt 75,7 pct. af vurderingerne sig inden for de to måneders behandlingstid, mod 80,9 pct. i 2002. Fordelingen efter antal måneder fremgår af tabel 6 ovenfor.

Lissabon-konventionen⁶ forudsætter, at vurderinger normalt må kunne forventes afgivet senest 4 måneder efter modtagelsen af de nødvendige oplysninger. Den anbefalede periode omfatter imidlertid også den tid, der måtte medgå i forbindelse med høring af en uddannelsesinstitution. I 2003 har CVUU været i stand til at foretage sine vurderinger på det generelle anerkendelsesområde uden brug af institutionshøringer.

Udvikling af procedurer og standarder

Ud over at foretage vurderinger har CVUU til opgave at udvikle og formidle vejledende standarder for vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer, således at vurderinger så vidt muligt sker på en ensartet og gennemsigtig måde, hvad enten de foretages af centret eller af andre, fx uddannelsesinstitutioner. Samtidig betyder udviklingen af standarder, at man i en del tilfælde vil kunne benytte sig af allerede foretagne vurderinger og dermed ikke har behov for en konkret sagsbehandling. CVUU offentliggør således vurderingsstandarder for udenlandske adgangsgivende eksaminer (jf. ”Adgang til videre uddannelse” ovenfor). Desuden stilles et voksende antal konkrete CVUU-vurderinger til rådighed som vejledende information på centrets hjemmeside, hvor potentielle ansøgere, arbejdsgivere, uddannelsesinstitutioner, der skal træffe afgørelse om optagelse eller merit, og andre interesserede ved opslag i en database kan undersøge, om og hvordan en bestemt uddannelseskvalifikation tidligere er blevet vurderet. På denne smidige og effektive måde løses en række sager, som tidligere kunne være blevet til CVUU-vurderingssager, uden at der foretages en konkret sagsbehandling i CVUU.

For at understøtte udviklingen af vurderingsstandarder blev der i november 2002 nedsat et fagligt råd for hvert af fem hoveduddannelsesområder. Rådene, hvis medlemmer er særligt sagkyndige fra en række uddannelsesinstitutioner, bistår efter anmodning fra centret ved udarbejdelse af standarder for vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer og eventuelt ved at udtale sig om konkrete vurderinger i principielle sager. Samarbejdet mellem CVUU og de faglige råd er blevet udviklet og udvidet i løbet af 2003. Erfaringerne viser, at CVUU's samlede vurderingsvirksomhed nyder gavn af den fag-ekspertise, som findes på uddannelsesinstitutionerne. Samarbejdet har fokuseret på nogle af de hyppigst forekommende udenlandske uddannelseskvalifikationer. For eksempel har man udviklet standarder for vurdering af britiske uddannelser, specielt de 1- og 2-årige masteruddannelser. Det er uddannelser, som også gennemføres af mange danske studerende.

I lyset af de seneste års mange vurderingsansøgninger vedrørende uddannelser fra Rusland og det tidligere Sovjetunionen arrangerede CVUU i 2003 en studietur sammen med repræsentanter for de faglige råd. Formålet med turen var at indsamle information og viden om det russiske uddannelsessystem med henblik på at kvalificere CVUU's og uddannelsesinstitutionernes vurderinger af kvalifikationer fra Rusland. En rapport om det russiske uddannelsessystem forventes færdig i den første del af 2004.

Det internationale samarbejde er af afgørende betydning for vidensopbygning, udvikling og kvalitetssikring i arbejdet med vurdering og gensidig anerkendelse. Undervisningsministeriet, CVUU indgår i en række netværk på området, blandt andre ENIC/NARIC-netværkene på det videregående uddannelsesområde. NARIC (National Academic Recognition Information Centres) består af nationale kontorer i

⁶ Danmark ratificerede i 2003 Europarådets og UNESCO's konvention om anerkendelse af kvalifikationer vedrørende videregående uddannelse i Europa-regionen.

EU's og EØS' medlemsstater samt de kommende EU-medlemsstater, mens ENIC (European Network of Information Centres on academic recognition and mobility) består af nationale kontorer i Europarådets medlemsstater og i stater, der hører med til UNESCO's såkaldte Europaregion (bl.a. USA, Canada, Australien og New Zealand). I 2003 har de nordiske ENIC/NARIC-kontorer etableret et netværk, Nordic Recognition Network (NRN), med det formål at fremme udviklingen af god anerkendelsespraksis på tværs af landegrænserne i Norden og som foregangsregion at videreudvikle intentionerne i Lissabonkonventionen.

I 2003 igangsatte NRN med støtte fra Nordisk Ministerråd et treårigt projekt med titlen "Grænsehindringer inden for videregående uddannelse i Norden". Formålet med projektet er dels at understøtte mobiliteten for akademisk arbejdskraft i Norden, dels at udvikle det nordiske anerkendelsesarbejde med henblik på at skabe fælles standarder for vurdering af udenlandske kvalifikationer, herunder at samarbejde om informationsindsamling og -formidling. Som led i projektet er der igangsat projekter for at gennemgå det videregående uddannelsessystem i de fem lande generelt og lærer- og pædagoguddannelserne specifikt, herunder de nordiske landes anerkendelsespraksis inden for disse områder. Desuden er der taget fat på en gensidig evaluering af de nordiske NARIC-kontorer – et projekt, som skal igangsætte en diskussion om metoder og procedurer i anerkendelsesarbejdet med henblik på at bane vejen for automatisk gensidig anerkendelse af nordiske uddannelseskvalifikationer og arbejdsdeling i forhold til anerkendelse af ikke-nordiske kvalifikationer.

Også på erhvervsuddannelsesområdet er der taget initiativ til at udvikle en strategi for øget gensidig anerkendelse af nordiske kvalifikationer. Nordisk Ministerråd har i 2003 nedsat en arbejdsgruppe herom.

3. Anerkendelse med henblik på lovregulerede erhverv

Anerkendelse med henblik på lovregulerede erhverv adskiller sig fra anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse.

På lovregulerede erhvervsområder er det de kompetente myndigheder (dvs. de myndigheder, der administrerer erhvervene), der afgør, om betingelserne for at udøve erhvervene er opfyldt. Her foretages sagsbehandlingen og vurderingerne af de udenlandske kvalifikationer ikke først og fremmest af CVUU som på de ikke-lovregulerede erhvervsområder, og her er det ikke alene ansøgers uddannelsesmæssige kvalifikationer, der skal vurderes og anerkendes, men derimod ansøgers samlede erhvervsmæssige kvalifikationer, dvs. de uddannelseskvalifikationer og/eller den erhvervserfaring, ansøger har. Sundhedsstyrelsen vurderer udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer med henblik på ansøgers adgang til lovregulerede sundhedserhverv (læge, sygeplejerske m.v.), Søfartsstyrelsen vurderer udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer med henblik på ansøgers adgang til lovregulerede maritime erhverv (styrmand, maskinist m.v.) osv.

Rammerne for danske kompetente myndigheders behandling af ansøgninger om adgang til lovregulerede erhverv gives på den ene side af den danske lovgivning, som gennemfører EF-direktiver og eventuelle bilaterale aftaler om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, og på den anden side af nogle nye, særlige bestemmelser i lovgivningen om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. Bestemmelserne i lovgivningen om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. følger ikke af forpligtelser efter EF-direktiver eller bilaterale aftaler, men er alene udtryk for et dansk ønske om at skabe mest mulig synergi mellem vurdering og anerkendelse med henblik på lovregulerede erhverv og vurdering og anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse. Med lovgivningen om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. er CVUU's videnscenterfunktion udvidet til at omfatte hele området for vurdering og anerkendelse af udenlandske kvalifikationer.

De kompetente myndigheders praksis for anerkendelse

Ændringen af lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer i 2002 regulerede rammerne for kompetente myndigheders anerkendelsesvirke på to afgørende måder. Dels blev de myndigheder, der træffer afgørelse om adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv, pålagt en gang årligt pr. 1. oktober at orientere CVUU om de afgørelser, der er truffet i perioden fra september måned året før til august måned i året for indberetningen. Denne indberetning skete for første gang den 1. oktober 2003. Dels blev der indført en pligt for bl.a. kompetente myndigheder til at få foretaget en vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer hos CVUU forud for afgørelser om anerkendelse af en ansøgers samlede uddannelsesmæssige og erhvervsmæssige kvalifikationer i de tilfælde, hvor den kompetente myndighed ikke umiddelbart fuldt ud anerkender ansøgerens uddannelsesmæssige kvalifikationer.

Ansøgninger og afgørelser

I perioden september 2002 til august 2003 modtog de myndigheder, der administrerer erhvervene, ifølge deres indberetning til CVUU i alt 1.465 ansøgninger. Tallet omfatter såvel ansøgninger fra EU-/EFTA-statsborgere som ansøgninger fra tredjelandsstatsborgere. Tabel 7 nedenfor viser fordelingen af ansøgninger, der blev indgivet i perioden.

Tabel 7: Ansøgninger september 2002-august 2003 efter myndighed⁷

Myndighed	Modtagne ansøgninger
Sundhedsstyrelsen	792
Søfartsstyrelsen	460
Arbejdstilsynet	66
Undervisningsministeriet	54
Fødevaredirektoratet	35
Lægemiddelstyrelsen	26
Psykolognævnet	11
Færdselsstyrelsen	5
Elektricitetsrådet	4
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen	3
Sekretariatet for energimærkning	3
Justitsministeriet	2
Kirkeministeriet	2
Beredskabsstyrelsen	2
I alt	1.465

De kompetente myndigheder – eksklusive Sundhedsstyrelsen – færdigbehandlede i perioden september 2002 til august 2003 578 ansøgninger. Dertil kommer, at Sundhedsstyrelsen, som er den myndighed, der træffer flest afgørelser på området, i samme periode udstedte 348 varige autorisationer samt 753 midlertidige autorisationer kombineret med prøveansættelser, først og fremmest på lægeområdet.

Sundhedsstyrelsen indførte en ny procedure for godkendelse af læger fra tredjelande i maj 2001, og siden er der udstedt væsentlig flere midlertidige autorisationer end før. Antallet af midlertidige autorisationer steg fra 436 i 2001 til 621 i 2002. Ordningen med udstedelse af midlertidige autorisationer til prøveansættelse før udstedelse af varig autorisation betyder, at der kan gå en vis tid fra oprindelig ansøgning til udstedelse af varig autorisation. Det forventes, at den nye procedure for tredjelands-læger inden for en kortere tidshorisont vil slå igennem på antallet af varige autorisationer.

Ordningen for læger er senere blevet fulgt op af nye procedurer for henholdsvis tandlæger fra tredjelande, juni 2002, og andre sundhedsfaglige grupper fra tredjelande, december 2002. På sygeplejerskeområdet er der siden 1. januar 2003 udstedt 18 begrænsede autorisationer til i alt 15 personer. Per november 2003 havde 7 af disse personer opnået varig autorisation efter at have gennemført 6 måneders prøveansættelse med begrænset autorisation.

Det vurderes, at Sundhedsstyrelsens nuværende praksis med udstrakt brug af midlertidig autorisation til tredjelands-læger og andre sundhedsfaglige grupper fra tredjelande har medført, at disse persongrupper i stigende omfang opnår anerkendelse af deres erhvervsmæssige kvalifikationer og får adgang til lovregulerede sundhedserhverv i Danmark.

⁷ Tabellen omfatter kun de myndigheder, der ifølge indberetningen har modtaget ansøgninger i perioden.

I tabel 8 nedenfor gives en samlet oversigt over fordelingen af afgørelser efter afgørelsernes art og for hver af de kompetente myndigheder, i perioden september 2002 til august 2003.

Tabel 8: Afgørelser september 2002-august 2003 efter myndighed og type⁸

Myndighed	Positive afgørelser		Betingede afgørelser		Negative afgørelser		I alt
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal
Søfartsstyrelsen	420	100%	–	–	–	–	420
Arbejdstilsynet	38	57,6%	–	–	28	42,4%	66
Undervisningsministeriet	21	46,7%	14	31,1%	10	22,2%	45
Fødevarerdirektoratet	6	17,1%	27	77,1%	2	5,7%	35
Lægemiddelstyrelsen	5	33,3%	9	60,0%	1	6,7%	15
Psykolognævnet	3	60,0%	1	20,0%	1	20,0%	5
Færdselsstyrelsen	5	100%	–	–	–	–	5
Elektricitetsrådet	3	100%	–	–	–	–	3
Erhvervs- og Selskabsstyr.	1	100%	–	–	–	–	1
Sekr. for energimærkning	–	–	1	33,3%	2	66,7%	3
Justitsministeriet	–	–	2	100%	–	–	2
Kirkeministeriet	–	–	1	100%	–	–	1
Beredskabsstyrelsen	1	50,0%	–	–	1	50,0%	2
I alt	503	83,6%	55	9,1%	44	7,3%	602
Sundhedsstyrelsen ⁹	Varige autorisationer:						348
	Midlertidige autorisationer:						753

Det fremgår af tallene for de kompetente myndigheder (bortset fra Sundhedsstyrelsen), at de afgørelser, der blev meddelt i perioden, i de fleste tilfælde (84 procent) var positive, hvilket betyder, at der blev givet umiddelbar adgang til udøvelse af erhvervet. Betingede afgørelser indebærer, at der stilles krav om erhvervs erfaring, gennemførelse af prøvetid eller tilpasningskursus eller beståelse af en egnethedsprøve.

Sagsbehandlingstid

Ifølge de EF-direktiver, som danner rammerne om den gensidige anerkendelse af EU- og EFTA-statsborgeres erhvervsmæssige kvalifikationer, anses en sagsbehandlingstid på 4 måneder for acceptabel. I forhold til behandling af ansøgninger fra tredjelandstatsborgere er der ingen tilsvarende formelle frister for sagsbehandlingen, men fristen på 4 måneder kan anvendes som retningsgivende også i forhold til denne gruppe af personer. Nedenstående oplysninger om de kompetente myndigheders sagsbe-

⁸ Tabellen omfatter kun de myndigheder, der ifølge indberetningen har behandlet ansøgninger i perioden.

⁹ Sundhedsstyrelsen forventer at kunne angive tal for afgørelserne samlet og fordelt på positive, betingede og negative afgørelser, fra og med den årlige indberetning 2004.

handlingstider omfatter såvel ansøgninger fra EU- og EFTA-statsborgere som ansøgninger fra tredjelandstatsborgere.

For Sundhedsstyrelsen, Lægemiddelstyrelsen og Søfartsstyrelsen gælder det, at deres sagsbehandlingstid i langt de fleste tilfælde holder sig under de 4 måneder. For de ansøgninger, der blev modtaget af de øvrige kompetente myndigheder, var sagsbehandlingstiden skønsmæssigt i langt størstedelen af tilfældene på mellem 0 og 2 måneder og i visse tilfælde mellem 2 og 4 måneder. Kun i enkelte sager har sagsbehandlingen været over 4 måneder.

Pligtmæssig vurdering

I alt modtog CVUU i 2003 21 sager til pligtmæssig vurdering fra kompetente myndigheder. Sagerne vedrørte ansøgninger om adgang til udøvelse af de følgende erhverv: dyrlæge (11 sager), psykolog (4 sager), registreret revisor (2 sager), el-installatør (2 sager) samt translator og tolk (1 sag).

Når en kompetent myndighed får foretaget en pligtmæssig vurdering, er der tale om en indholdsmæssig vurdering, som CVUU normalt foretager på grundlag af en udtalelse fra en relevant uddannelsesinstitution. Denne ordning skal understøtte den del af de kompetente myndigheders arbejde, som handler om at vurdere udenlandske uddannelseskvalifikationer, og samtidig sikre, at disse vurderinger lever op til gængse standarder.

Efter lovgivningen har en kompetent myndighed mulighed for at få en generel fritagelse fra pligten til at høre CVUU, når den har godtgjort, at den har en praksis, der er tilstrækkelig med henblik på at sikre personer med udenlandske uddannelseskvalifikationer anerkendelse af disse kvalifikationer. På baggrund af redegørelser fra henholdsvis Sundhedsstyrelsen, Lægemiddelstyrelsen og Søfartsstyrelsen om anerkendelsespraksis har det i 2003 været muligt at give disse myndigheder en sådan generel fritagelse.

Det relativt beskedne antal pligtmæssige vurderinger i forbindelse med sager om adgang til lovregulerede erhverv afspejler, at to af de kompetente myndigheder, som har absolut flest sager, Sundhedsstyrelsen og Søfartsstyrelsen, som nævnt har opnået en generel fritagelse fra pligten til at få ansøgeres udenlandske uddannelseskvalifikationer vurderet i CVUU. Desuden overtog CVUU i maj 2003 funktionen som kompetent myndighed i forhold til adgangen til folkeskolelærerhvervet og gymnasielærerhvervet, hvorfor pligtmæssig vurdering ikke længere er relevant i disse sager.

Når der bortses fra CVUU og de myndigheder, der har en generel fritagelse, modtog de kompetente myndigheder i perioden september 2002 til august 2003 i alt 141 ansøgninger. CVUU modtog i samme periode 29 sager til pligtmæssig vurdering. Når sager ikke forelægges CVUU, kan det bl.a. skyldes, at den kompetente myndighed på forhånd kan se, at ansøgerens udenlandske uddannelseskvalifikationer vil blive anerkendt fuldt ud. I sådanne konkrete sager er myndigheden efter loven fritaget for at høre CVUU. De overvejende positive afgørelser ifølge myndighedernes indberetning (jf. tabel 8 ovenfor) kan tyde på, at det i mange tilfælde er det, der er forklaringen på, at CVUU modtager så relativt få sager til pligtmæssig vurdering. Men efter alt at dømme har enkelte kompetente myndigheder trods information fra CVUU ikke været fuldt ud opmærksomme på pligten til at indhente en vurdering. Dette spørgsmål vil blive undersøgt nærmere for at sikre, at ordningen med pligtmæssig vurdering anvendes fuldt ud efter sit formål.

Udvikling af procedurer og standarder

Som nævnt i indledningen giver nu også lovgivningen om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. rammer for samspil mellem CVUU og kompetente myndigheder.

I kraft af indberetningen fra de kompetente myndigheder er der etableret et første overblik over ansøgninger og afgørelser på det samlede lovregulerede område. Udviklingen på området følges ved hjælp af denne indberetning, ved at CVUU koordinerer de kompetente myndigheders administration af de generelle EF-direktiver, og gennem den særlige ordning med pligtmæssig vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer, som er beskrevet ovenfor. Dertil kommer, at CVUU stadig hyppigere er i bilateral dialog med kompetente myndigheder om udviklingen af myndighedernes procedurer og standarder for anerkendelse af udenlandske erhvervsudøvere – EU-/EFTA-statsborgere såvel som statsborgere fra tredjelande.

Med de forskellige krav om indberetning og koordinering, som nu er indeholdt i lovgivningen, samt med den forøgede dialog mellem myndigheder og CVUU som nationalt videnscenter for vurdering og anerkendelse af udenlandske kvalifikationer er der opnået grundlag for en mere sammenhængende og systematisk udvikling af området for gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og en bedre synergi mellem anerkendelse med henblik på lovregulerede erhverv og anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse.

På baggrund af de forskellige typer af meldinger, som CVUU modtager, og det samspil, som CVUU har med kompetente myndigheder, er det samlede indtryk, at myndighedernes behandling af ansøgninger om adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv fungerer tilfredsstillende. Dog har proceduren med pligtmæssig vurdering formentlig endnu ikke fundet den helt korrekte anvendelse på alle erhvervsområder, jf. nedenfor.

Mod nye og bedre rammer for anerkendelse af EU/EFTA-statsborgere

I forbindelse med en almindelig revision og forenkling af den danske lovgivning, som gennemfører de generelle EF-direktiver, er det i 2003 blevet gjort gratis for EU- og EFTA-statsborgere at søge adgang til et lovreguleret erhverv i Danmark, idet et hidtidigt gebyr på 500 kroner er blevet afskaffet.

I EU forhandles der i øjeblikket om et forslag til et nyt samlet direktiv om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer (KOM(2002)119). Forslaget indebærer, at 15 eksisterende, meget forskellige og komplicerede direktiver (generelle EF-direktiver såvel som EF-sektordirektiver) erstattes af ét direktiv.

Forslaget har til formål at forenkle, konsolidere og modernisere de nuværende regler og få ordningen for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer til at fungere bedre og være mere gennemskuelig for både borgere og involverede myndigheder. Desuden skal forslaget bidrage til at åbne de nationale arbejdsmarkeder og det samlede europæiske arbejdsmarked yderligere og specielt gøre den traktatfæstede ret til at udveksle tjenesteydelser mere effektiv. Direktivforslaget forventes vedtaget i løbet af 2004.

4. Information om anerkendelsesspørgsmål

I Lissabon-konventionen har deltagerstaterne forpligtet sig til at sikre den nødvendige information til brug for den gensidige anerkendelse af uddannelseskvalifikationer. For at lette anerkendelsen skal man, som det hedder, ”etablere gennemskuelige systemer til fuldstændig beskrivelse af de erhvervede kvalifikationer” og ”etablere og understøtte et nationalt informationscenter”.

Undervisningsministeriet, CVUU varetager på grundlag af Lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. opgaverne med at

- formidle viden om det danske uddannelsessystem og om udenlandske uddannelsessystemer med henblik på at fremme gensidig anerkendelse
- formidle viden om og vejlede om vurdering og anerkendelse af udenlandske kvalifikationer og kompetencer.

Videnscenterfunktionen varetages i en arbejdsdeling med andre danske informationsudbydere – først og fremmest CIRIUS.

Som informations- og videnscenter på et komplekst felt som vurderings- og anerkendelsesområdet, modtager CVUU ikke alene vurderingsansøgninger, men også et stort antal forespørgsler fra ind- og udland, der på forskellig måde handler om uddannelse på tværs af grænserne. CVUU modtog i 2003 ca. 570 skriftlige henvendelser (2002: ca. 600), hvoraf langt de fleste var henvendelser per elektronisk post. Hertil kommer, at CVUU modtog ca. 4.200 telefoniske henvendelser (2002: ca. 4.600).

Centret besvarer blandt andet spørgsmål om procedurer og praksis for vurdering og anerkendelse i Danmark og om vurdering og anerkendelse i udlandet. Fra udlandet kommer der hyppigt forespørgsler om det danske uddannelsessystem eller enkelte uddannelser og om den danske ordning for vurdering og anerkendelse. I nogle tilfælde, for eksempel når det drejer sig om egentlig uddannelses- og erhvervsvejledning, henvises spørgeren til andre relevante myndigheder og informationskilder, der bl.a. kan findes via centrets hjemmeside.

Hjemmesiden www.cvu.dk er et centralt redskab i CVUU's informationsarbejde. Her kan centrets brugere og andre interesserede orientere sig om forhold vedrørende vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer – eller finde den henvisning, de skal bruge for at få information på tilgrænsende emneområder. Hjemmesiden indeholder blandt andet udførlig vejledning i, hvordan man søger anerkendelse af sine uddannelseskvalifikationer, og besvarer hyppigt stillede spørgsmål på baggrund af de skriftlige og mundtlige henvendelser til centret.

Det er hensigten, at hjemmesiden skal sikre en så høj gennemsigtighed i vurderingen og anerkendelsen af udenlandske kvalifikationer som overhovedet muligt, og at udførlig og kvalificeret information om kvalifikationer, vurderinger, standarder og procedurer efterhånden skal kunne reducere behovet for konkrete vurderingssager.

CVUU udgiver desuden skriftligt informationsmateriale. I 2003 har centret udsendt fire publikationer.

Endelig afholder CVUU løbende møder for at informere og føre dialog med andre aktører inden for vurdering og anerkendelse, navnlig uddannelsesinstitutionerne, de kompetente myndigheder inden for lovregulerede erhverv samt vejledere og sagsbehandlere i kommunerne, Arbejdsformidlingen m.v.